

^a **CONSTANTINI**
ROMANI PONTIFICIS,
EPISTOLÆ.

(Mansi, Conc. Collect. tom. XII.)

EPISTOLA PRIMA.

CONSTANTINI PAPÆ AD BRITHWALDUM ARCHIEPISCOPUM
CANTUARIENSEM.

*De visione Egwini, de concilio habendo, de cœnobio
instituendo.*

Constantinus episcopus servus servorum Dei Brithwaldo Britanniarum Ecclesiæ primati salutem et apostolicam benedictionem.

Venerabilem virum Egwinum episcopum quem tua fraternitas ad apostolicam sedem misit, etiam nunc secundo manipulis justitiæ refertum tibi mittimus, monentes quatenus sic suos effectus adjuvando prosequaris, sicuti illum a Deo incepisse, et in via Dei cucurrisse cognovisti.

Porro de visione illa, into aperta ostensione qua se beata virgo Maria ei manifestavit, æque ita certum esse tenemus quemadmodum de viri bonitate non dubitamus. Denique vigilantiam tuam admonemus, quatenus illis in partibus, in quibus manifestatio habita fuisse refertur, concillium totius Angliæ rogas [Leg. reges], episcopos, sacrique ordinis religiosas personas illuc convenire facias, optimatesque regni cum proceribus suis adesse præcipias. Quibus in nomine Domini congregatis denuntiamus quod duo reges Angliæ, Kenredus et Offa, cum quibus jam dictus episcopus ad limina apostolorum, in loco ostentæ visionis, plurima de suis beneficiis in præsentia nostra regia libertate donata, et apostolica auctoritate confirmata, contulerunt, quatenus ibidem congregatio monachorum secundum regulam memorandi Patris Benedicti, quæ minus in illis partibus adhuc habetur, possit instaurari et indesinenter Christo famulari. Ipsas autem donationes et beneficia præfati regis in ipsorum privilegio nominatim determinaverunt, et a nobis corroborari fecerunt.

Igitur, frater dilecte, quoquo modo Christus annuntietur, lucrum Christi inquire, opus Christi exerce, promulgatisque in consilio undique sententiis, tum a Deo ostentæ visionis, tum apostolicæ auctoritatis, tum regis libertatis et donationis, tum tui ipsius, clerique et populi assensus et favoris, constitue ovile Christo divinitus ostensum, apostolica auctoritate fulum, regia libertate donatum, cleri et populi benedictione sancitum. Tibi autem et successoribus tuis memorato episcopo Egwino assentiente curam animarum ejusdem ecclesiæ præcipue injun-

A gimus, ut si, quod absit, diaboli impulsu quisquam pervasor aut tyrannus sacrum locum impugnavit, et anathematis percussus verbere, complere non audeat. Si quid vero sinistræ partis inibi compertum fuerit oriri, auribus summi pontificis potius defertur, quam per alicujus occultam sententiam sanctus locus injuste depravetur. Ipsum ergo locum quem regia potestas regis libertati donavit, et nos auctoritate Dei, et sanctorum apostolorum, et nostra donamus, ut nullus cujuscumque ordinis homo hoc quod constituimus depravare aut minuere præsumat. Qui hoc destruxerit aut male contaminaverit, sit ille maledictus; qui vero servaverit et adauxerit benedictionibus repleatur.

^B CHARTA HENREDI ET OFFA REGUM.

De terris in quibus beata Maria virgo Egwino episcopo apparuisse dicitur, cum aliis plurimis cœnobio Eveshamiæ collatis in ecclesia Lateranensi, Constantino papa omnia confirmante.

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti, Amen.

Quoniam transeuntis quidem mundi vicissitudo quotidie per incrementa temporum crescendo decrescit, et ampliando minuitur, crescentibusque repentinis incursum ruinis finis esse cunctis in proximo cernitur, ideo vanis ac transibilibus mansura cœlestis patriæ præmia mercanda sunt.

Quapropter ego Kenredus Dei dono rex Merciorum, et ego Offa divina permissione orientalium Anglorum [Al. Saxonum] gubernator, pro redemptione animarum nostrarum ac prædecessorum et subsequentium nostrorum salute, donamus, concedimus in loco in quo beata Maria se venerabili viro Egwino episcopo manifestavit in Homme, et præsentem libello confirmamus, ad honorem et reverentiam ejusdem Dei genetricis, sexaginta sex mansas ex duabus partibus fluminis quod vocatur Avena: III scilicet quæ sunt in Homme, in Leuchwic, I in Nortena, VII in Offeham, I in Lidlinton, XIII in Adinton, I in Baddeseia, VI et dimidiam in Bretfortona, XII in Hombure, II et dimidiam in Willereseia, VII in Wikwane, III in Benigrith, et in Hampton IX. Et ex mera liberalitate, sicut dignum est, et regali munificencia, prænominatas mansas, ubi manifestatio habita fuisse refertur, cum cæteris partibus præassignatis, regis liberalitati donamus, ac omnipotentem

^D venerunt et VII menses. Hæc vero scripta sunt eadem veteri manu qua reliqua, sed rubricato caractere.

^a In fine hujus Vitæ hæc adnotatio legitur in Cod. Luc.: Huc usque CXXIX anni sunt quod Langobardi

Deo et beatis apostolis ejus Petro et Paulo, in perpetuum liberam donamus, quatenus ibidem congregatio monachorum, secundum regulam sancti Benedicti, possit instaurari et indesinenter Christo famulari.

Ad majorem autem firmitudinem donationis nostræ, in notitiam tam præsentium quam posterum succedentium, venire volumus, quibus limitibus sacer locus quem regis liberalitati donatum Deo contulimus circumseptus includitur. In primis a Twyforde ex parte Australi usque in Cronchomme juxta decursum fluminis ambitus loci protrahitur, ac inde juxta aquam, usque ad divisionem terræ de Fledenburgh quæ Merdic appellatur, et sic in directum per assensum montis, per medium Caldegaran ad Ealdanswinhagan, ab Ealdanswinhagan ad Beolagasete, a Beolagasete in Nordevol, ex quo per Leuchdane usque ad divisiones terrarum de Leuch, et de Hervertona in Wenemecumbe, inde per Fulanbroc usque in Harneville, ab Harneville in Carkeforde, ac deinde in Calkeville, et sic in longum rivum usque in Sinalemorsilhee, ac deinde in Avenam, et sic in Offepol, ab Offepol in Pickereshomme, a Pickereshomme in Burchlinches, a Lincheon in Oldendune, ab Oldendune in Ealdenixam, ex quo in Buggildestrete, a Buggildestrete in Semassoud, ac inde in Chirchluge, i. e. Flirendegaren, et sic in Blakenpyte, a parte orientali non longe a Blakenpyte in Merchirnan, a Merchirnan in Humburnan, ex quo per Northamuere in Eastbammor, inde in circuitu prati de Poddeho, deinceps in Poddehommor, et sic Heriachale, iterum in Humburnan, in longum rivuli usque ad Siamthanford, iterum in Buggildestrete versus Scenendune, ac inde in Meadebroc, a Meadebroc in Merdich, et sic in Wiuburnan, Wainburna in Lealsthor, a Lealsthor in Laverkbeorh, a Laverkbeorh in Poddesthomme, a Poddesthomme in Polthorn, a Polthorn in Merebroc, et sic in Siamthanhillessiche, a Siche in Burghwillon, a Burghwillone in Burhwalles, ac inde in Ealdegare, quod indigenæ Navemannessond vocant, secus Buggildestrete, ex quo a parte occidentali usque ad Georges: a Georges in Pichestan, a Pichestan in Cademynter, a Cademynter in Blechemere, a Blechemere in Bracedestan, a Bracedestan in Ealdegaran, in Willeriseic, a Willeriseic in Sandbroc, ex quo in Hegweye, et sic in Northomme, a Northomme in Brethirnan. Dehinc in Hecauhege, a Hecauhege in Badeswillo, a Willein Littlethyrnan, a Thyrnan per Piccedeshe in Prestmeade, ac inde in Merethorn, a Merethorn in Brudmere, a Brademere in Estmere-lawe, inde in Pottycote, a Pottycote in Thrithiacre, et sic in Riggewere, a Riggewere in Meredic, per Meredic in

* Licet dubitandum non videatur, quia anni Incarnationis in Anglia a regibus in diplomatis actisque publicis toto sæculo præcedenti usurpati fuerint, pontifices tamen Romanos superiori vel currenti sæculo ea æra usos esse nullum exemplum ostendit; ideoque hæ subscriptiones additiæ. Lupo Warthonus in sua ad Angliam sacram præfatione universum illud privilegium supposititium esse ex eo eruit, quod in autographo adhuc in Anglia conservato,

A Wadberge, a Berge in Lithmeade. Iterum per Meredic in Esanburnam, ab Esanburnam iterum in Meredic. Deinde in Wrethmeade, et sic in Merebroc, per Merebroc usque ad Dominpol, ex quo in Allesbeorg, ab Allesbeorg in Merwillon, a Merwillone iterum in Avenam.

Volumus insuper ac decernimus in nomine Domini, terram quinque Cassatorum, quæ Morton nuncupatur, eadem libertate in perpetuum gaudere, qua quidem terram ego Kenredus, rex Merciorum, anno dominicæ Incarnationis 709, cum jam una cum venerabili viro Egwino apostolorum limina visitare disponerem, inter quædam alia donaria, ad fabricam monasterii construendi in Homme, concessi eidem, et sub testimonio plurimum potentum meorum scriptis confirmavi.

Statuimus igitur in nomine Domini, in virtute Dei summi præcipimus tam viventibus quam Domini prædestinatione nobis in posterum succedentibus, ut hujus donationis statuta ad irritum deducere minime quisquam audeat. Si quis autem hoc nostræ munificentie donum depravare vel minuere attentaverit, deleatur nomen ejus de libro vitæ. Acta sunt hæc anno dominicæ Incarnationis 709, in ecclesia Salvatoris Lateranensi, confirmante pontifice Romanæ sedis Constantino, astantibus regibus Angliæ Kenredo et Offa, rogante venerabili viro Egwino episcopo, cum pluribus archiepiscopis et episcopis, principibus, ac nobilibus diversarum provinciarum, cunctis clamantibus et dicentibus: Nos hanc voluntatem et regiam liberalitatem laudamus, donationibus ac libertati consentimus.

Subscriptiones.

Ego Constantinus Romanæ sedis episcopus, per hoc signum sanctæ crucis, hæc donationes et libertatem confirmavi.

Ego Egwinus humilis episcopus confirmavi.

Ego rex Kenredus corroboravi.

Ego rex Offa consensi.

EPISTOLA II.

CONSTANTINI PAPÆ AD BRITHWALDUM CANTUARIENSEM ARCHIEPISCOPUM.

Monasterium ab Egwino conditum sub ejus potestate ita constituit, ut quædam tamen illi jura asserat.

D Constantinus episcopus servus servorum Dei, Brithwaldo Britanniarum primati, salutem et apostolicam benedictionem.

Divina dispensatione ad hoc promoti, ut apostolica auctoritate paci ecclesiarum insistamus, tuæ fraternitati denuntiamus, quatenus ecclesias Dei per Britanniam dispositas tua ipsius et sanctorum apostolorum auctoritate protegas, ne quis pervasor cuius-

Coenredus et Offa, qui regiam dignitatem abdicarant, et schema monachicum induerant, se ipsos reges appellent, quod ab omni verosimilitudine alienum. Cui argumento istud addi potest, quod illud autographum Saxonis characteribus Romæ et in Pontificum Romanorum cancellariis prorsus incognitis descriptum habeatur (*Pagius, ad an. Ch. 709 n. 7*).

cunq̄ue ordinis a Deo et nobis constituta privilegia subruat. Inter quas eam, quæ nuperrime a venerabili viro Eguino nostra et regia auctoritate constituta est, tuæ ditioni præcipue submittimus, ut tibi et posteris tuis potestate divinitus concessa ab omni eam adversariorum impugnatione liberam in perpetuum reddas. Justum enim nobis videtur, ut cum idem venerabilis Eguinus, exemplum Domini secutus, se humiliando inibi effectus est abbas, idcirco hæc ecclesia, secundum quod per legatum suum Ætelwaldum expetit, ampliorem dignitatem a nostra sede sui merito obtineat. Constituimus ergo, in nomine Domini, ut idem locus sub monarchia proprii abbatis sit liber ab omni tyrannica exactione, et nullus cuiuscunque ordinis homo aliquid gravamen ibi inferre audeat. Defuncto autem abbate, secundum canonicam auctoritatem, vel de ipso monasterio, vel de parochia Iluicciorum abbas a fratribus ejusdem loci eligatur, qui in eadem ecclesia libere et canonice sine aliqua exactione consecratus ob reverentiam venerabilis Eguini annulo in celebratione missarum solummodo utatur, primumque locum post Iluicciorum præsulem nostra auctoritate jugiter obtineat. Si quis igitur hoc privilegium infringere voluerit, sive in loco monachorum clericos immittere tentaverit, coram Deo et angelis ejus in perpetuum sit anathema. Si quis vero hanc nostram auctoritatem servaverit, conservet eum Deus in æternum. Scripta est hæc epistola anno dominicæ Incarnationis septingentesimo tertio decimo, præsidente apostolicæ sedi papa Constantino, et hoc ✠ signum sanctæ crucis propria manu faciente.

Scripta est hæc epistola anno Dominicæ Incarnationis septingentesimo nono in ecclesia Salvatoris Lateranensi, præcipiente et confirmante Constantino apostolicæ sedis antistite, astantibus et confirmantibus regibus Angliæ Kenredo et Offa, rogante venerabili viro Ecgwino episcopo coram pluribus archiepiscopis et episcopis, et principibus et nobilibus diversarum provinciarum, cunctis clamantibus et dicentibus: Quicquid in hac constitutione vestra sanctitas exercet, laudamus, concedimus et confirmamus.

✠ Ego Constantinus Romanæ sedis episcopus, per signum sanctæ crucis, has donationes et libertatem confirmavi.

Ego Ecgwinus humilis episcopus confirmavi.

Ego rex Kenredus corroboravi.

Ego rex Offa consensi ^a.

Scripta est hæc epistola anno gratiæ septingentesimo nono, et consecrato loco per sanctum Wilfridum episcopum, idem Wilfridus et Ecgwinus coram omnibus sic locuti sunt: Domine Deus, qui in cælis habitas, et omnia creasti, conserva illum qui locum istum pacificabit et conservabit. Nos etiam præcipimus in Dei omnipotentis et omnium virtutum cælestium nomine, ut neque rex, neque princeps, neque ullius ordinis homo locum istum sanctum diminuat; sed sit, ut optamus, gregibus et Dei pastoribus murus bene dispositus in potestate proprii abbatis secundum regulam Dei et sancti Benedicti. Si autem aliquis, quod absit, avaritiæ spiritu arreptus, vertere

A velit, judicetur ante tribunal Dei, et nunquam in Christi veniat memoriam, sed nomen ejus deleatur in æternum de libro viventium; et ligetur æternarum pœnarum nodis in inferno, nisi in hac vita penitens emendetur. Hujus ecclesiæ dedicatio facta est anno gratiæ septingentesimo quarto decimo. CAPGRAVIUS.

CHARTA EGWINI EPISCOPI WIGORNENSIIUM.

Meminit de suis visionibus, et de fundatione dotationeque monasterii sui Eveshamiæ in agro Wigornensi:

Ego Ecgwinus Wicciorum humilis episcopus volo manifestare omnibus fidelibus Christi qualiter per sancti Spiritus inspirationem, et per labores multarum et magnarum visionum, ostensum est mihi quod ego primum unum locum ædificare deberem ad laudem et gloriam omnipotentis Dei, et sanctæ Mariæ, omniumque electorum Christi, et etiam ad æternam retributionem. Cum igitur maxime florere in diebus Ethelredi regis, expetii ab eo locum qui Ethome nuncupatur; in quo loco sancta et perpetua virgo Maria, primum cuidam pastori gregum, Eoves nuncupato, dehinc etiam mihi cum duabus virginibus librum in manibus tenens apparuit. Mundavi itaque locum, opusque inceptum, Dei opitulante gratia, ad finem perduxi.

Volo igitur ostendere omni sequenti generationi quas possessiones supradicto loco acquisivi, et ipsas terras ab omni exactione potestatum omnium acquietavi, ipsamque acquietationem applicitis auctoritatibus, et privilegiis, nec non regalibus edictis confirmari feci, ut fratres secundum regulam sancti Benedicti inibi Deo servientes sine perturbatione vitam agerent. Nomina etiam villarum volo manifestare, quas omnes liberas et juste acquisitas Deo et sanctæ Mariæ obtuli. Itaque ab Ethelredo rege quoddam cœnobium quod Flendaburch nominatur obtinui, quod postea pro alio cœnobio quod Streatforda nominatur, mutavi. Post Oswardo viginii mansas in loco qui Tuiforda appellatur acquisivi. Postea vero, succedente in regnum Kenredo, concessit et ipse mihi octoginta quatuor mansas super utrasque partes illius fluminis quod Avena vocitatur. Quidam autem adolescens Athericus nomine octo mansas mihi concessit, et Walterus venerandus sacerdos alias octo mihi mansas donavit. Sicque Deo propitio brevi tempore cxx mansas prædictæ Christi ecclesiæ acquisivi, sicut scriptum est et confirmatum in chartis ecclesiæ, et in libro manifestatur terra et termini ejus, quem scripsit Brithwaldus archiepiscopus, et dictavit præcepto Romani pontificis, cum consensu principum totius Angliæ. Hæc vero sunt nomina villarum quas, ut supradictum est, acquisivi. Lovesham, Benjucgurthe, Hautun, Baddescye, Wicque, Humburne, Brotsortun, Willersey, Witheleis, Samburne, Kivevarton, Salforde major et minor, Ambresloy, Ulbeorge, Mortun, Buchtun, Meleigareshyri, Titlestrop, Suella major, Mayeldesbeordi, Sildesufcoque. Has omnes terras, ut præfatus sum, liberas ab omni calumnia acquisivi, et sanctæ Dei Ecclesiæ obtuli.

^a Bullam hanc papalem alio tamen modo fuit Capgravius, recitante Spelmano.

Qui ergo locum quem apostolica dignitas et regia potestas regie libertati dotavit, et nos auctoritate Dei et sanctorum apostolorum donamus, depravare aut minuere vel contaminare præsumperit, judicetur ante tribunal Christi, et nunquam in Christi veniat memoriam, nisi in hac vita poenitens emendet; qui vero servaverit et adauxerit, benedictionibus repletur. *Fiat. Amen.*

Scripta est hæc charta anno Domin. Incarnat. 714.

Subscriptiones.

Ego Egwinus per signum sanctæ crucis (*confirmavi*).

Ego Kenredus rex subscripsi.

Ego Offa per signum crucis confirmavi.

Ego Brithwaldus archiepiscopus subscripsi.

Ego Oswaldus frater regis confirmavi.

EPISTOLA III.

EPISTOLA SANCTISSIMI ARCHIEPISCOPI CONSTANTINOPOLITANI JOANNIS AD CONSTANTINUM SANCTISSIMUM PAPAM ROMANUM APOLOGETICĀ, PROPTER EA QUÆ TEMPORE TYRANNIDIS BARDE [*Al.*, BARDANIS] NOTA SUNT ADVERSUS SANCTAM ET ŒCUMENICAM SEXTAM SYNODUM.

Sanctissimo et beatissimo fratri et comministro domino Constantino Joannes indignus episcopus in Domino salutem.

Qui suæ divinitatis et potestatis indicium eorum quæ videntur magnificentiam architectatus est Deus, præcipue in pretiosissimo creaturarum rerum sensibulum, nostro, inquam, figmento, suam ostendit gloriam et sapientiam; qua quidem ratione ex ipso quoque admirabilem esse factam divinam cognitionem propheta exclamavit (*Psal. cxxviii*). Ipse naturæ nostræ opifex cum suo artificio curasset ut caput toti corpori præficeretur, in eo collocatis præcipuis sensuum instrumentis, omnem reliquorum membrorum motionem et perfectionem illinc oriri fecit et conservari; et si contigerit aliquod eorum offendi, aut aliquo incommodo affici, non levem eorum curam a se gerendam esse statuit, sed etiam adversus ultima membra naturalem ostendens affectionem et consensionem, per manus ministerium ductu oculorum curat quod laborabat. His vestrum quoque apostolicum pontificatum comparare possumus, o sanctissimi et Christiani sacerdotii caput, vos canonicè reputantes, merito per vos querimus, ægritudinis quæ ecclesiastico nostro accidit corpori a pestilenti et exitiosa animis tyrannica potestate, accipere solatium. Omnino enim vos quoque ut est proptium capitis, nos involuntarie laborantes minime despicietis, neque a congenita ac coalita conjunctione nos amandabitis; sed propter nostra potius vulnera dolentes (*uno enim membro patiente, omnia quoque membra simul pati est consentaneum convenienter voci apostolicæ*) nunc sanitatis nostræ recuperationi jure gratulabimini, et maxime quando morbus a culpa corporis non est profectus, sed extrinsecus a violenta et inopinata calamitate fuit effectus. De qua ut vos certiores redderemus, necessario misimus has litteras, per eas vobis veluti aperientes et indicantes gravitatem vulneris. Quamobrem huc

usque prohibiti sumus synodalem scripturam de more ad vos mittere, ut qui tyrannice detineremur; neque enim nobis alioqui licebat ad vos scribere, pure et non turbide exponentes dogmata pietatis. Cum enim hanc a Deo custoditam occupasset civitatem cum externa potentia, neque enim vere dixerim imperio, qui instar latronis et veluti ex insidiis vulnus nobis attulit iis qua novit rationibus universorum gubernatrix Providentia, non est enim nostrum scrutari profundum divinorum judiciorum, vim et non leges jaciens fundamentum potentiæ, dejecit quidem vel ante suum ingressum in atris regie positam imaginem sanctæ sextæ synodi.

Cum autem in sedem pontificatus vellet hominem collocare qui non erat ex nostro cœtu ecclesiastico, sed qui idem cum ejus perversa sentiebat sententia, nostri tamen cleri assiduitate et contentione coactus, nos non exspectantes, non volentes, et non sine dolore ægreque ac gravate hoc sustinentes, provexit ad pontificatus dignitatem et fastigium. Quis enim navigandi omnino imperitus navem conscendat, et freta transmittere audeat? Est autem majus quando quis per æstum maris [*Al.*, per vastum mare] est peregre profecturus, ei soli committatur clavus navis onerariæ sui et rectorum gubernandarum curam suscipienti. Quod quidem in nobis quoque quilibet intuens (nunquam enim meditati sumus quæ inter pontifices conveniunt in dignitatibus ecclesiasticis splendorem assecuti, soli mysteriorum ministerio vacantes) non incredibile enim existimabit quod dicimus id nostra voluntate non esse factum ipsum nostræ conscientiæ testimonium, quod sui gloriatiõe divinus apostolus definiit (*I Cor. i*), nobis Deo producentibus ad probandam veritatem eorum quæ dicuntur. Iste ergo, qui suum decus esse ducebat dedecus ac probrum Ecclesiæ, periturus quidem et studebat impietatis edere basiliscum, malorum auctoris serpentis fetum, ut publice in Ecclesia et in episcoporum confessionibus anathemati subjiceretur dicta sancta sexta synodus, et apostolicæ et venerandæ vestræ sedis majores, qui venerandum dogma pietatis tenuerunt. Communiter autem confiteremur absurdis dictionibus, et quæ nullam habent cognitionem cum notionibus, quæ significant perfectionem ejus quod est in Christo mysterii; ipsum autem verbi humanitatis susceptionis mysterium procul abesset; imo vero quidam jam murmurarent ipsam sanctam Chalcedonensem synodum abrogandam, utpote quod ab illa penderet quod ad dogmatum attingit convenientiam, et eam ut ita dicam habere radicem et confirmationem dicta sancta sexta synodus.

Mitto dicere quantas nobis re vera exhibuit molestias, ut ad vestram fraternam beatitudinem litteras dirigeremus convenienter scopo illius amentiae. Ad hæc quomodo nos et quo consilio ita gesserimus, ut depelleremus quidem ejus vim tyrannicam et protervam, ad id autem quod est paulo moderatius deduceremus insolentiam, scientes ut in malis non

esse omnino rejiciendam indifferentiam, quando non ipsum bonum licet primo loco obtinere, nobis testimonium feret ipsa potestas quæ cordium consilia inquietur. Quin etiam iater homines, sanctissimæ vestræ sedis religiosus apocrisarius qui hic agit, cui nos hunc maxime urgente tempestate dato iurejurando satisfacimus, ei puram quæ nobis inerat in orthodoxam fidem affectionem aperientes. Etenim vos quoque scitis, ut qui experientia aperte didicistis, o sanctissimi, quod nimis asperè et præfracte se gerere adversus potestatis necessitatem in rebus ejusmodi absque aliqua arte et ingenii solertia nequaquam fuit facile; etenim Nathan quoque propheta non aperta in Davidem usus est reprehensione de admissio adulterio et cæde (*II Reg. xii*); sed cum ea colorasset probabili quadam narratione, ex illius sententia in eum protulit iudicium, licet ipse quoque David esset ornatus spiritu prophetiæ. Propterea nos quoque, sicut magnus dicit Basilius, viri moribus parumper cedendum esse censuimus, ut in iis quæ sunt præcipua, si non verbis at sententiis inviolata fidei servaretur confessio. Non enim in verbis, sed in rebus est nobis veritas, clamat Gregorius theologus^a; et rursum definit esse valde absurdum et turpe de sono vocis exiliter disserere. Apostolicus quoque Dionysius Areopagita esse a ratione alienum et ineptum pronuntiat, vim scopi et instituti non attendere, sed dictiones: idque, inquit, non est eorum proprium qui volunt intelligentia divina percipere, sed eorum qui solos sonos admittunt, eosque ad aures usque ulterius permeare non valentes extrinsecus continent, et nolunt scire quid hæc quidem die io significat, quomodo autem eam explicare oporteat per alias quæ tantum valent et evidentius expriment. Hæc autem dicimus, non ut qui velimus evertere voces jam synodice definitas, quasque universa Dei Ecclesia longo jam tempore est confessa. Nempe dicere in mysterio Christi Incarnationis, ex pia et sanctis Patribus cognita intelligentia duas naturales voluntates et duas naturales operationes; sed intuentes ad solam tyranni persuasionem, ut nominat apostolus (*Galat. v*), et ut ea solerti excogitatione verteretur in contrarium, ne aliena dogmata aperte introducerentur in Ecclesiam et penitus labefactarentur de re proposita pietatis decreta quæ firma manerant et inconcussa; simul quoque magnum dicentes, uti etiam a nominatæ sanctæ synodi inimicis ex sententia per confessionem admitteretur ejus doctrina, ut non eversionem, sed illius potius confirmationem aperte ostenderet, apud eos quidem certe qui sano et inflexibili oculo rerum contemplationis hæc sciunt considerare, ea quæ tyrannus adversus synodum est machinatus, volendi enim et operandi potestate præditum in aitora natura dicere esse Christum, nihil est aliud quam intelligere duas naturales voluntates et duas

^a Orat. 2.^a in Basilium, ubi *corrupta salus, non ad fidem veritas* legitur. HARDUINUS.

^b *Leges: In utraque natura neminem puto ignorare*

naturales operationes. Expresse enim hoc sensu has intelligi voces in edicto a se decreto prius decrevit in vestra magna civitate Romana congregata synodus a venerandæ memoriæ Martino qui vestræ præfuit Ecclesiæ, ut illa aperte per nos quoque peccatores et minimos dispensarit Dei sapientia: *Qui comprehendit sapientes in astutia eorum (Psal. cxi)*, quæ Gregorius theologus ponit in funebri oratione in magnum Basilium, ubi illum inducit usum consilio Davidis dispensando verba sua in iudicio, silentio quidem præterisse principalem vocem in sancto Spiritu, aliis autem quæ idem valent vocibus corroborasse piam fidei prædicationem. Quanquam quanta sit differentia utriusque argumenti, ejus, inquam, quod versatum circa fidem et confessionem divinitatis, et de divina incarnatione, ut idem dicit sanctus Gregorius theologus, meditationum, quas subtilis necessario exquirat contemplatio ad indicandam perfectionem^b in utraque natura seu vivifica Trinitate tractationes et dogmata excellentiam habeant et præstantiam. Sic enim et quæ ab eodem sapienti theologo in oratione de theologia adversus Ennoianos dicta sunt. Ubi hæc dicit: Philosophare de mundo, de materia, de anima, de rationis compotibus naturis tam præstantioribus quam deterioribus, de resurrectione, iudicio, remuneratione, Christi passionibus. In his enim et assequi non inutile, et peccare vacat periculo. Non enim ea simpliciter et absolute posuit doctor, sed quod illa conferret cum iis quæ dicuntur et decernuntur de divina Trinitate. Hac itaque dispensationis ratione et consilio cætera quoque eorum quæ facta sunt processisse credentes, o sanctissimi, ne velitis propterea eam in nos conferre culpam cui non possit ignosci. Sed et si quis existimet id quod est accuratum et perfectum nos non esse assecutos, comparatione eorum qui ex sanctis Patribus œconomice processerunt absolvamur a culpa et omni condemnatione. Nam Cyrillus quoque sapientissimus non expresse jubet abdicari Theodorum, Mopsuestiæ episcopum, certo consilio gratificans iis qui adhuc infirmis in eum orant affecti, etsi illum sciret auctorem et patrem perversi Nestorii sententiæ. Idque indicant quæ ab ipso de eo scripta sunt ad sanctum Proclum qui nostræ sanctissimæ præfuit Ecclesiæ; et superius quidem dictus fidei tyrannus, suam *conscientiam habens canteriatam* sicut dicit sanctissimus Paulus (*I Tim. iv*), ausus est comburere tomos Actorum nominatæ sanctæ sextæ synodi, repositos in palatio, existimans, ut sibi videbatur, simul quoque cum iis verbum delere veritatis. Nos autem eum sinentes sua decipi opinione, et tanquam præclaro aliquo facinore suo gloriari dedecore, diligenter custodimus apud nos repositos Actorum tomos nominatæ sanctæ sextæ synodi in quibus etiam omnium quæ in hanc sanctam sextam synodum convenerunt episcoporum subscriptiones,

eum de divina natura seu vivifica Trinitate, etc. HARD.

cum imperiali subſignatione, in decreto ab eis edicto continentur. Porro autem aliter noſtro tempore ut conſervarentur nec interirent Acta ejuſdem ſanctæ ſynodi diligentius curatum eſt. Quandoquidem liber quoque ſcriptus propria manu Pauli ſanctæ memoriæ qui fuit antiſtes noſtræ ſanctiſſimæ Eccleſiæ, Dei gratia apud noſ ſervaretur, qui cum eſſet a ſecretis in hac ſancta ſynodo inſerviit. Adeo ut ex hoc apud poſteros quoque cautum ſit Dei et Eccleſiæ, ne quiſquam malignitate aliqua, ut multa inter homines ſolet tempus innovare, audeat adullerare ea quæ, ut prius dictum eſt, continenter acta ſunt a ſancta ſexta ſynodo, aut perverſe aliis ea poſſit tradere. Germana enim et quæ circumſcribi non poſſet veritas, vel ex hoc libro omnibus oſtenditur apertius. Quandoquidem verus noſter præſes et ſervator Dominus Jeſus Chriſtus in hiſ diutius tolerandis non ſuſtinuit indormiſcere. Sed ſurgens ſua bonitate et potentia, nunc quoque increpavit fluctum, non aquæ, ſed nefarii conatus, et ſedavit quidem hiemem Eccleſiarum tempeſtatis. Donavit autem nobis magnam rerum tranquillitatem, pium imperatorem et omni ex parte virtute præditum, qui imperiali celsitudini reſpondentem habet zelum orthodoxæ fidei, morum honeſtatem et moderationem, quique convenienter ejus nominis, nempe Anaſtaſii, ſurgere fecit eccleſiaſticam pacem et concordiam. Conſidimus etiam in eo qui eam nobis donavit quod reipublicæ quoque electionem, ut fert appellatio nominis, exorditur.

Vos ergo, o ſacrum caput, perſpicaciſſima quæ eſt in vobis virtute ſpiritus, benignæ invocationis nobis manum porrigentes mihi contactu mutuarum litterarum ex more eccleſiaſtico antiſynodicorum ſcilicet apoſtolorum, charitatis adhibeas medicamentum, quod eſt in nobis moleſtum et palpitans ſtudeat medicari. Nunquam enim erit noſtra relaxatio aut oculis ſomnus aſcendet et requies temporibus et palpebris noſtris dormitatio, donec univerſam Dei Eccleſiam aſpexerimus rursus conſervare unitatem Spiritus in vinculo pacis. Etenim cum ſitis illius diſcipuli et ſucceſſores qui audivit a Domino : *Simon, Simon, ecce Satanas expetivit vos ut cribraret tanquam triticum. Ego etiam rogavi pro te ut non deſeret fides tua, et tu aliquando converſus confirmaſ fratres tuos (Luc. xxi),* debetis quidem diligenter adducere quæ fulciunt et ſtabilunt ad correctionem, promptius etiam donare quæ ſunt elementis animi et miſericordis. Nam ipſum ſummum apoſtolorum ex quo ipſi accidit adhæretatur Dominus agnoſcere quod eſt carniſ infirmitatem; eos autem qui inſultum externarum lapſi ſunt, ut ipſi quoque uſurventur ut tempore ſalutaris paſſionis, non impediri quominus per correctionem reſtituantur priori impati-

Jam vero hoc quoque veſtram ſacroſanctam non fugiat memoriam, quod quidam ex iis qui impium

^a Lege erectionem. HARD.

^b Lege antiſynodicorum (hoc eſt, viciffim ſynodi-

A Eutychen depoſuerant tempore Fla. i. ni ſanctæ memoriæ, cum in ſynodo quæ Ephēſi poſtea celebrata eſt a Dioſcoro cum qui juſte fuerat condemnatus juſtum pronuntiaveſſent, beatiffimum Flavianum iniquiſſime condemnarunt; in ſancta tamen Chalcedonenſi ſynodo eis ſuffecit ad perfectam criminis depulſionem ſanctæ confeſſionis depositio, nec de eo multo eis labore et verbis fuit opus. Scit enim fraternæ dilectio non diu diſſerre benignitatem et clementiam in proximum. Sanctis enim patribus qui Chalcedone fuerant congregati hæc ſcripſit Leo clariffimus, veſtræ ſedis apoſtolicæ, imo vero totius orbis terræ, lumen clariffimum : *Sed quoniam multa sæpe accidunt quæ poſſunt adducere ad pœnitentiam et Dei miſericordia vincit delicta peccatorum, propterea ſuſpenditur ſupplicium ut poſſit locum habere correctio (Epist. 47).* Præterea ad Pulcheriam quoque ſcribens piæ memoriæ in epiftola cujus eſt principium, *Piam veſtræ benignitatis curam quam perpetuo gerit fidei catholicæ; hæc dicit Leonis mens præſtantiffima : Quemadmodum enim ab initio hujus argumenti ſcripſi frequentiffime, inter diſſidentes mentes et carnales mentes hanc volo ſervari moderationem, ut fidei quidem perfectioni nihil liceat addere nec conferre; iis autem quæ revertuntur ad unitatem et pacem præbeatur medela veniæ, quoniam opera diaboli tunc validius deſtruuntur, quando choritatem in Deum et proximum hominum corda revocant (Epist. 51).*

Hoc ipſum autem multo ante Cyrillus quoque divinarum rerum peritiffimus feciſſe invenitur in epifcoporum orientalium in ipſum invectione et decertatione. Illi enim a condemnatione volentes abſolvere Neſtorium, et in ipſum latam infirmare ſententiam contendentes, auſi ſunt non tolerabilia, ſed maximum delictum admiferunt. Ipſum enim beatum Cyrillum et ſynodum ejus anathematizarunt. Sed ille quoque celerem et non operoſam adhibuit reparationem. Nempe hoc ſolum ut conſentirent iis quæ ſynodice fuerant conſtituta ac pie definita, et comprobarent impij damnationem, illas poſt hæc omni lætitia plenas voces exclamante ipſo divino Patre, quas ſuſpicetur quiſpiam dictas eſſe quaſi ipſe potius ſui lapſus accepiffet condonationem, non autem ipſe lapſum condonaſſet : *Lætentur, enim, inquit, cæli, et exultet terra; ſoluta eſt enim maceria ſepis, et omnis diſſenſionis modus eſt ſublatus, cum omnium veſtrum ſervator Chriſtus ſuis Eccleſiis pacem conciliarit.*

Habetis ergo vos, o viri divinitus inſpirati, delicti per alterius vim et injuriam admiſſi validam et legitimam deſenſionem, et quæ nequaquam convelli ac labefactari poſſet puram et liberam orthodoxæ fidei confeſſionem. Ne ſitis ergo, o beati, pigri et tardi in id quod eſt vobis conjunctum et individuum in ſpiritali conſpiratione et concordia, neque attendentes ea quæ per vim facta ſunt, noſ quibus viſ eſt allata expellatis a veſtra charitate, neque tanquam

corum) ſcilicet miſionæ, charitatis adhibentes medicamentum. HARD.

inimicos existimetis, ut dicit divinus apostolus, *sed consolemini ut fratres (II Thess. III)* ostendentes Dei imitationem.

Omnino enim considerabitis, o sanctissimi, ex Scripturæ historia de Aaron sancto Domini sicut eum divinus appellavit Spiritus, quod ea quæ per vim et non ex intrinseca animi malitia fiunt, sequitur justa condonatio, excepta perfecta verbi abnegatione, et ad perfectam impietatem abductione. Aaron enim ille cum prius populi cessisset impetui, et ad idolum fabricandum eis fuisset adminiſter, a fratre quidem fuit reprehensus; sed cum se id per vim coactum fecisse in sua assereret defensione, nullam a Deo accipit increpationem, neque privatur dignitate pontificatus (*Exod. XXXII*). Omnino ad internum germanum in Deum cultum aspiciente eo *qui sigillatim* **B** *ſuxit corda nostra (Psal. LXXII)*, ut dicit magnus David, et non ad externam temeritatem. Ostensa

A ergo nostræ in rectum verbum sententiæ sanitate et consensione, ex eo quod citra morem quidem simus parati condemnare quidem ita quæ absurde facta sunt, comprobare autem et confirmare dogmata pietatis dicæ sanctæ sextæ synodi, nos complectimini, o fratres venerandi. *Alter alterius enim onera portate, et sic implete legem Christi*, voce maxima nobis clamat divinus apostolus (*Gal. II*), ut unanimes in uno spiritu glorificemus Deum et Patrem Domini nostri Jesu Christi.

Subscriptio.

Fortis in Domino, ora pro nobis sanctissime et beatissime frater.

EPISTOLA IV.

BENEDICTI ARCHIEPISCOPI MEDIOLANI QUERIMONIA IN SYNODO DE CONSTANTINO PAPA.

Vide infra inter scripta Ben. dicti.

ANNO DOMINI DCCIX.

CEOLFRIDUS,

ANGLO-SAXO PRESBYTER.

NOTITIA HISTORICA IN CEOLFRIDUM.

(Fabric., Biblioth. med. et infim. Lat.)

Ceolfridus, aliis *Geolfridus*, presbyter et post (a) **C** Benedictum Biscopium abbas sanctorum Petri et Pauli, ordinis Benedictini, Wiremutensis et Girovicensis in Anglia per annos 35, diem apud Lingonas in Gallia Narbonensi obiit anno 716, VII Kalend. Octob., ætatis 74, dignis laudibus a Beda (b), quem doctrina imbuit, celebratus. Consulenti Naitoni regi Pictorum (c) *de legitima observatione Paschæ et de tonsura clericorum*, scripsit utilem epistolam, per quam ipse regi satisfecit, et rex gentem suam ad concordiam Ecclesiæ reduxit. Hanc epistolam servavit idem Beda, lib. v Hist. eccles., cap. 22, unde accepit Speelmanus, pag. 200, tom. I Conciliorum Britannicæ; accipere cæteri Conciliorum editores ad annum 714, cum circa annum 709 scriptam colligat Norisius (d). **D**

Harduinus, in sua Conciliorum editione, secutus est Petrum Franciscum Chiffetium, qui Historiam Bedæ recensuit in Concordia Bedæ et Fredegarii Scholastici, Parisiis, 1681-4. Alia Ceolfridi, quæ Balæus, centur. I, cap. 95, et ex eo Balæo Pitseus, pag. 123, memorat, *Homilias solennes*, ad monachos suos *Epistolas, Testamentum ad Hunebertum*, et *De sua peregrinatione*, nescio an quisquam oculis usurpavit. Vita scripta a *Wicberto* successore et anno 750 martyre, ut idem Pitseus, pag. 124, sed ubi pro *regnante in Northumbria Ceolfrido*, legendum *Ceolulpho*, de quo mox. Apud Cangium quoque emendandum est quod Ceolfridum abbatem sanctorum Petri et Pauli diversum facit ab abbate Wiremutensi.

(a) Vide Lelandus, cap. 81.

(b) Idem Lelandus, cap. 82.

(c) Sigebertus, cap. 67, de Script. eccles.; Tri-

themius, cap. 240 et II, 20, Illust. Bened.

(d) Dissert. 3 de Cyclo Paschali Ravennate, pag. 158; Oudinus, tom. I, pag. 1665.